

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-09-25

Ärendenummer AVO-2025-01452

Handläggare

Karin Malmberg

E-post: karin.malmberg@aldrevardomsorg.goteborg.se

Svar på remiss från Socialdepartementet angående stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens – utifrån hälso- och sjukvårdens och tandvårdens behov (SOU 2025:63)

Förslag till beslut

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden tillstyrker remiss angående *Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens – utifrån hälso- och sjukvårdens och tandvårdens behov*.
2. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till Socialdepartementet.
3. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Förvaltningen har fått möjlighet att yttra sig över Socialdepartementets förslag till *Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens utifrån hälso- och sjukvårdens och tandvårdens behov*. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden har fått i uppdrag att yttra sig i Göteborgs Stads namn. Nämndens remissvar ska vara Socialdepartementet tillhanda senast den 31 oktober 2025.

Utredningens uppdrag är att analysera möjliga förändringar som kan behövas i regelverk och strukturer inom hälso- och sjukvården och tandvården för att möta de utmaningar som dessa verksamheter står inför. Mer specifikt är det regelverk och strukturer gällande reglerade yrken, specialistkompetenser och specialistutbildningar samt vidareutbildning och fortbildning som utredningen har i uppdrag att analysera.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen bedömer att utredningens förslag om att tydliggöra vårdgivarens ansvar för fortbildning kan medföra ekonomiska konsekvenser, främst kopplade till ökad administration. Kravet på att dokumentera och följa upp utbildningsbehov och genomförda insatser på individ- och verksamhetsnivå innebär ett resursbehov som inte fullt ut beaktas i utredningen. Ett mer formaliserat arbetssätt kräver tid, stödstrukturer och digitala lösningar vilket kan påverka verksamhetens kostnader. Samtidigt konstaterar förvaltningen att fortbildning är en investering i kvalitet och säkerhet. På sikt kan insatserna bidra till minskade vårdskador, ökad effektivitet och minskat behov av externa bemanningslösningar, vilket kan ge ekonomiska besparingar.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Enligt hälso- och sjukvårdslagen är målet en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den med störst behov ska ges företräde till hälso- och sjukvården. Vården ska vara jämlik för både kvinnor och män, flickor och pojkar, utrikes födda och inrikes födda oavsett ålder, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsidentitet, eller könsuttryck. För att leva upp till dessa krav behöver hälso- och sjukvården ha den kompetens som krävs för att möta både medicinska och sociala dimensioner av vården. Därför är kompetensförsörjning en strategisk fråga som förvaltningen tar på allvar och arbetar systematiskt med, genom planer på både stadsövergripande nivå och på förvaltnings- och verksamhetsnivå.

Samverkan

Information ges på förvaltningsövergripande samverkansgrupp den 15 oktober 2025.

Bilagor

1. Remiss *Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens - utifrån hälso- och sjukvårdens och tandvårdens behov* (SOU 2025:63)

Beslutet skickas till

Socialdepartementet

Ärendet

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden har den 3 juli 2025 erhållit Socialdepartementets remiss *Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens – utifrån hälso- och sjukvårdens och tandvårdens behov*. Nämndens remissvar ska vara Socialdepartementet tillhanda senast den 31 oktober 2025.

Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade den 19 oktober 2023 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att analysera regelverk och strukturer för reglerade yrken, specialistkompetenser, specialistutbildningar samt vidareutbildning och fortbildning inom hälso- och sjukvården och tandvården. Syftet är att identifiera och analysera behov av särskild kompetens utifrån ett förstärkt patientsäkerhetsperspektiv (dir. 2023:148).

Kommunal hälso- och sjukvård utgör en central del av den samlade primärvården. Den pågående omställningen till en god och nära vård med primärvården som nav medför att kommunal hälso- och sjukvård kommer att få en allt större betydelse framöver. Omställningen ställer krav på stärkt samverkan, tillgänglighet och kompetensförsörjning. En grundförutsättning för omställningen är att legitimerade medarbetare har rätt kompetens. Den statliga utredningen *Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens* (SOU 2025:63) lämnar förslag som är relevanta för kommunerna i detta arbete.

Utredningen har haft i uppgift att:

- bedöma hälso- och sjukvårdens och tandvårdens eventuella behov av yrkesreglering för nya yrkesgrupper och vid behov lämna förslag på sådan reglering,
- bedöma det eventuella behovet av reglerad specialistkompetens eller specialistutbildning för fler legitimerade yrkesgrupper och vid behov lämna förslag på sådan reglering,
- kartlägga befintliga möjligheter till vidareutbildning för reglerade yrkesgrupper,
- analysera behovet av förändringar i hur kvaliteten i vidareutbildningar säkerställs
- bedöma om det är lämpligt att införa krav på kontinuerlig fortbildning för vissa legitimerade yrkesgrupper.

Utredningens förslag och bedömningar samt förvaltningens synpunkter på utredningens förslag

Reglering av fler yrken

De vanligaste legitimerade yrkesgrupperna i kommunal hälso- och sjukvård såsom sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter omfattas redan av legitimation enligt patientsäkerhetslagen. Utredningen föreslår inga förändringar i deras yrkesreglering. Även undersköterskans reglering med skyddad yrkestitel ligger fast utan förändringar.

Förvaltningen ställer sig positivt till utredningens förslag om att införa skyddad yrkestitel för medicinsk fotterapeut. En sådan reglering kan bidra till ökad patientsäkerhet för personer som behöver fotvård av medicinska skäl, exempelvis vid diabetes. Genom att tydliggöra kompetenskraven för yrkesutövningen kan patienter känna större trygghet i att vården utförs av personal med relevant utbildning och erfarenhet.

Den yrkesroll som utredningen bedömt och som kan vara relevant för kommunal hälso- och sjukvård är avancerad specialistsjuksköterska. Eftersom sjuksköterskor redan har legitimation bedöms ytterligare reglering inte öka patientsäkerheten. Förvaltningen instämmer i utredningens slutsats att avancerad specialistsjuksköterska bör ses som en specialistfunktion inom ramen för den grundläggande legitimationen. Det finns därför inte skäl att införa en särskild legitimation för denna yrkesroll.

Reglerad specialistkompetens eller specialistutbildning för fler legitimerade yrkesgrupper

Utredningen bedömer att specialistutbildning är en viktig del i att stärka kompetensen inom hälso- och sjukvården och därmed bidra till ökad patientsäkerhet. Utredningen föreslår att specialistutbildning inom vissa yrkesgrupper regleras genom författning. Det föreslås införas för logopeder och psykologer. Förvaltningen har inga synpunkter avseende detta förslag.

Utredningen lyfter behovet av att kvalitetssäkra läkares specialiseringstjänstgöring (ST) med hänsyn till förändrade förutsättningar i hälso- och sjukvården. ST-läkare riskerar att få begränsad erfarenhet inom vissa specialiteter, vilket kan påverka kompetensbasen. För att stärka kvaliteten föreslås en översyn av Socialstyrelsens föreskrifter för läkares specialiseringstjänstgöring samt att kunskapsprov kan ingå i den sammantagna bedömningen. Förvaltningen är positiv till förslaget. En översyn är motiverad med tanke på de förändringar som sker inom hälso- och sjukvården utifrån omställningen till nära vård och välfärdsutmaningen.

Krav på fortbildning och redovisning i patientsäkerhetsberättelsen

Utredningen föreslår att vårdgivarens ansvar för att identifiera utbildningsbehov och möjliggöra regelbunden fortbildning för hälso- och sjukvårdspersonal förtydligas i patientsäkerhetslagen (PSL). Vårdgivaren ska utveckla arbetssätt och rutiner för att identifiera utbildningsbehov. Kravet omfattar inte en viss volym eller frekvens av fortbildning utan fokus ligger på att det ska finnas en planerad och dokumenterad struktur. Syftet är att säkerställa att kompetensutvecklingen bidrar till god vård enligt gällande lagstiftning.

Förvaltningen instämmer i utredningens bedömning att vårdgivarens ansvar för att identifiera utbildningsbehov och möjliggöra regelbunden fortbildning kan förtydligas i lagstiftningen. Ett tydligt och lagstadgat ansvar bedöms kunna bidra till att kompetensutveckling prioriteras och genomförs mer systematiskt inom vård- och omsorgsverksamheter. Att förslaget omfattar både legitimerade medarbetare och omsorgsmedarbetare som deltar i patientnära arbete stärker likvärdigheten och främjar en långsiktig utveckling av kvalitet och säkerhet. Förvaltningen ser positivt på att utredningen lyfter behovet av att vårdgivaren utvecklar arbetssätt för att identifiera utbildningsbehov, exempelvis genom medarbetarsamtal och uppföljning. Den föreslagna definitionen av fortbildning som lärandeaktiviteter för att upprätthålla och uppdatera kompetens är ändamålsenlig och tydliggör att insatserna kan ske både internt och externt, beroende på verksamhetens behov.

Utredningen framhåller även att vid upphandling från bemanningsföretag ansvarar vårdgivaren för att inhyrd personal har rätt kompetens, vilket bör tydliggöras i avtal mellan parterna. Förvaltningen bedömer å sin sida att det är angeläget att även

bemanningsföretag tar ansvar för att säkerställa rätt kompetens hos inhyrd personal. Sammantaget bedöms förslaget bidra till en mer sammanhållen, behovsstyrd och hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg.

För att tydliggöra det individuella ansvaret att hålla sig uppdaterad i takt med medicinsk och teknisk utveckling föreslår utredningen även att hälso- och sjukvårdspersonal får en egen skyldighet att regelbundet ta del av fortbildning. Fortbildning lyfts också som ett verktyg för förbättrad arbetsmiljö, ökad trygghet i yrkesrollen och effektivare teamarbete. Förvaltningen är positiv till att hälso- och sjukvårdsmedarbetare ges ett tydligare ansvar att regelbundet ta del av fortbildning. Ett sådant förtydligande bedöms kunna stärka yrkesrollen, främja kontinuerlig kompetensutveckling och bidra till ökad patientsäkerhet. Förslaget kan även underlätta dialog mellan medarbetare och arbetsgivare kring kompetensutveckling och stödja en strukturerad planering av fortbildningsinsatser. Förvaltningen bedömer att kravet i vissa delar redan uppfylls och i övriga delar är på god väg att uppfyllas i Göteborgs Stad, exempelvis genom samarbete med Göteborgs universitet.

Utredningen föreslår att vårdgivaren ska dokumentera möjligheter till fortbildning i den årliga patientsäkerhetsberättelsen, vilket ska bidra till att kompetensutveckling integreras i det systematiska kvalitetsarbetet. Redovisningen ska omfatta behov, lärandeaktiviteter och tydliggöra hur dessa har integrerats i verksamhetens kvalitets- och patientsäkerhetsarbete. Uppföljning ska ske på både individ- och verksamhetsnivå, exempelvis genom medarbetarsamtal, individuella fortbildningsplaner och sammanställning av interna och externa utbildningsinsatser.

Lagändringarna är tänkta att träda i kraft den 1 januari 2028. Utredningen bedömer att inga övergångsbestämmelser behövs, då förslagen främst innebär förtydliganden av befintlig lagstiftning. Förslaget bedöms inte heller medföra nya kostnader men utredningen lyfter vikten av klinisknära fortbildning som ett effektivt sätt att stärka kompetensen i det dagliga arbetet.

Förvaltningen delar utredningens ambition att stärka kompetensutvecklingen, men bedömer att kraven på dokumentation och uppföljning av utbildningsbehov och fortbildningsinsatser kan medföra ökad administration. Den utökade administration som krävs för att redovisa planerade och genomförda lärandeaktiviteter innebär ett resursbehov som inte fullt ut beaktas i utredningen. Förvaltningen vill även framhålla att delar av det som föreslås redan omfattas av gällande lagstiftning, bland annat genom kraven på patientsäkerhetsberättelsen. Redovisning av fortbildningsinsatser bör därför inte ske som en separat punkt, utan ingå i vårdgivarens kvalitets- och patientsäkerhetsarbete. Nya krav bör utformas så att de kompletterar befintliga strukturer och inte leder till dubbelarbete. För att förslaget ska bli verkningsfullt och hållbart krävs att de administrativa konsekvenserna tydliggörs och att vårdgivare ges förutsättningar att hantera dem.

Förslag om fortsatt utredning – Vårdprofessionslyftet

Utredningen föreslår att en statlig utredning tillsätts för att utveckla ett nationellt system för vidareutbildning av vårdprofessioner med yrkesexamen på grundnivå, kallat Vårdprofessionslyftet. Förslaget innebär utbildningsanställningar där staten finansierar utbildning och lönekostnader, medan arbetsgivaren ansvarar för verksamhetsförlagd utbildning. Systemet ska främja samverkan mellan vårdgivare och lärosäten samt skapa

bättre möjligheter till arbetsplatsnära kompetensutveckling. För att möjliggöra detta föreslås även nya förordningar och långsiktig finansiering. Förvaltningen är positiv till att en särskild utredning tillsätts för att vidareutveckla Vårdprofessionslyftet. Ett nationellt system för strukturerad vidareutbildning bedöms kunna stärka kompetensförsörjningen inom vårdsektorn och bidra till en mer jämlik tillgång till kompetensutveckling. Att förslaget bygger på samverkan mellan arbetsgivare och lärosäten och att utbildningen integreras i den kliniska vardagen bedöms vara en framgångsfaktor i utvecklingen av framtidens vårdkompetens.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen anser att remissens innehåll är ändamålsenlig och föreslår att nämnden tillstyrker förslaget och antar förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till Socialdepartementet.

Katarina Meuller

Avdelningschef

Babbs Edberg

Förvaltningsdirektör

§ 165 Ärendenummer AVO-2025-01452

Svar på remiss från Socialdepartementet - Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens (SOU 2025:63)

Beslut

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden tillstyrker remiss angående Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens – utifrån hälso- och sjukvårdens och tandvårdens behov.
2. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till Socialdepartementet.
3. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2025-09-25

Protokollsutdrag skickas till

Socialdepartementet